

Ο κύριος Γιάγκος

Ξέρω ότι θα θυμώσει. Γραμματικά είναι ήλιος. Δεν πρέπει να γράψω «ο κύριος Γιάγκος» - οι νεκροί, τουλάχιστον από ηλευράς συντακτικών κανόνων, παύουν να είναι « κύριοι». Μπορεί, μάλιστα, να με διατάξει να απλώσω τη δεξιά παλάμη για να τη κτυπήσει με τη βέργα, πάντα φτιαγμένα από κλώνο χουρμαδιάς. Κι όμως, δεν το κάνει η ψυχή μου να μην γράψω «ο κύριος Γιάγκος». Προτιμώ να παραβιάσω τη γραμματική, παρά να παραβιάσω την αισθητική.

Για μένα, και για πάρα πολλούς άλλους, ο Γιάγκος ήταν και θα είναι «ο κύριος Γιάγκος». Ο πολυμαθής και πολυγραφότερος δάσκαλός μας. Αυτός που μας άνοιξε τα μάτια. Ή που προσπάθησε, έστω, να μας ανοίξει τα μάτια.

Σε δύσκολους καιρούς. Τότε που η συντήρηση ήταν σκληρή σαν πέτρα. Τότε που η απουσία από την κυριακάτικη λειτουργία αποτελούσε όνειδος, και η παρουσία στον κινηματογράφο αποτελούσε ντροπή. Τότε που ίσχυε απολύτως το « φεγγαράκι μου ήαμπρό, φέγγε μου να περπατώ».

Άρghσα μερικές μέρες να γράψω για τον κύριο Γιάγκο, προσπαθώντας να βάλω τις αναμνήσεις στη σειρά. Νομίζω όμως ότι οι αναμνήσεις δεν μπαίνουν στη σειρά, αλλιώς δεν θα λέγονταν αναμνήσεις - θα λέγονταν μαθητριούλες στη διάρκεια πρωινής γυμναστικής.

Οι αναμνήσεις μοιάζουν με τα πουλιά - έρχονται και φεύγουν σε ανύποπτο χρόνο, ραμφίζουν το τζάμι όταν δεν τις έχουμε προσκαλέσει, μένουν έξω στο κρύο και στο βοριά όταν τις ικετεύουμε να μπουν στο σαλόνι.

Ο κύριος Γιάγκος πέθανε σε πολύ μεγάλη ηλικία. Θέλω να πιστεύω ότι χόρτασε τη ζωή του, αν και φοβάμαι πως άνθρωποι των δικών του οραματισμών και ανησυχιών φεύγουν από αυτό το μάταιο κόσμο ανικανοποίητοι. Ακόμα και στη στιγμή του αποχαιρετισμού, τοποθετημένοι προσεκτικά στο φέρετρο, γρατζουνίζουν το ξύλο, γιατί ίσως θέλουν να διαβάσουν ξανά την καλύβα του Μπάρμπα θωμά, γιατί ίσως θέλουν να ήύσουν, επιτέλους, τη μεγάλη εξίσωση της ζωής, γιατί ίσως θέλουν να ραντίσουν το σποράκι της φασοηιάς.

Ο κύριος Γιάγκος αποτελούσε για μένα τον κύριο Τσιπς του χωριού. Δίδαξε γράμματα και, κυρίως, ήθος σε τρεις γενιές. Δεν έχω καμιά αμφιβολία πως στην κηδεία του πήγαν άνθρωποι κάθε ηλικίας. Παππούδες, γονείς, εγγόνια. Φαντάζομαι δε ότι, όπως κάνω τώρα κι εγώ, θα στάθηκαν με ευλάβεια μπροστά στις εικόνες, νιώθοντας ότι ο καλός κύριος Γιάγκος, ο καλός κύριος Τσιπς, έπαιρνε μαζί του τα παιδικά όνειρά τους, τους εφηβικούς ενθουσιασμούς τους, και, ενδεχομένως, τις απογοητεύσεις που τους προικοδότησε η μέση ηλικία.